

Завдання I етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури
2025/2026 н. р.

08.11.2025

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

8 клас

I тур (українська мова)

I. Творча робота

Особливості формального (аргументованого) есе

1. Будова: теза, аргументи, приклади, оцінювальні судження, висновки.
2. Ґрунтовність викладу, наявність позиції автора.
3. Обсяг: 1–2 сторінки тексту (120–200 слів).

Для написання формального есе відводять від 20-ти до 45-ти хвилин.

Критерії оцінювання есею

Рівні	Бали	Кількість і види помилок		
		Зміст	Мовне оформлення	
			I + V	Л + Г + Ст.
I	1	Окремі речення	15–16 і >	9–10
	2	Окремі фрагменти	13–14	
	3	Менше ніж ½ норми	11–12	
II	4	7	9–10	7–8
	5	6	7–8	
	6	5	5–6	
III	7	4	4	4–6
	8	3	3	
	9	2	1 + 1 (негр.)	
IV	10	1	1	3
	11	–	1 (негр.)	2
	12	–	–	1

Загальний бал = середнє арифметичне балів за зміст та мовне оформлення.
Якщо частка не є цілим числом, то вона заокруглюється в бік більшого числа.

Мовне оформлення = середнє арифметичне двох балів (за кількістю орфографічних та пунктуаційних помилок; лексичних, граматичних і стилістичних помилок):

I + V – орфографічні і пунктуаційні помилки.

Л + Г + Ст. – лексичні, граматичні і стилістичні помилки.

У підрахунку помилок:

- дві неґрубі помилки слід вважати за одну;
- повторювані – за одну;
- однотипні – на одне правило, але в різних словах – різні помилки;
- п'ять виправлень – одна помилка.

Есей має бути написаний охайно.

Вимоги до змісту

10–12 балів

Глибоке розуміння теми, відповідність тексту її формулюванню; наявність неординарних власних думок, їх логічна аргументація; неординарна або ж струнка класична побудова тексту; багатство словникового запасу; образне мислення; стильова єдність есею.

7–9 балів

Тему розкрито аргументовано й максимально повно; наявність власних думок, їх аргументація; неординарна або ж струнка класична побудова тексту; відносно багатство словникового запасу; схильність до образного мислення; відносна стильова єдність есею.

4–6 балів

Посереднє розуміння теми; наявність власного ставлення до предмета зображення; відносно струнка побудова тексту; середній рівень словникового запасу; наявність поодиноких зразків образного мислення; відносна стильова єдність есею.

1–3 бали

Змістова невідповідність есею формулюванню його теми; порушення стрункої побудови тексту; рівень словникового запасу нижчий від середнього; відносна стильова єдність есею; наявні окремі фрагменти чи речення.

0 балів

Есей не написано.

Після есею пронумеровано й записано такі синтаксичні конструкції:

- 1) просте речення з дієприслівниками / дієприслівниковими зворотами;
- 2) просте речення, ускладнене вставним словом;
- 3) просте двоскладне речення з тире.

Правильно виконане завдання – 3 бали.

КРИТЕРІЇ: 12 б зміст / грамотність + 5 б приклади з літератури + 3 б синтаксичні конструкції = 20 балів.

(20 балів)

Завдання I етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури
2025/2026 н. р.

08.11.2025

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ І ВІДПОВІДІ

8 клас

I тур (українська мова)

I. Творча робота.

Напишіть есей на одну із запропонованих тем, додавши приклади з української літератури (орієнтований обсяг – до 2 сторінок. Використайте власний текст і через рядок після творчої роботи сконструйте й запишіть, пронумерувавши, такі синтаксичні одиниці:

- 4) просте речення з дієприслівниками / дієприслівниковими зворотами;
- 5) просте речення, ускладнене вставним словом;
- 6) просте двоскладне речення з тире.

«Хороша книжка та, після якої відчуваєш, що порозумнішав або став кращим»
(Григор Тютюнник).

«Роби те, що любиш! Люби те, що робиш!» Поміркуйте над поданим твердженням Чи можна це твердження вважати формулою успіху? Яку формулу успіху запропонували б ви?

(20 балів)

II. Синтаксичний аналіз речення

Виконайте синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику синтаксичній конструкції) надпишіть частини мови, поясніть уживання розділових знаків.

О земле втрачена, явися бодай у зболеному сні і лазурово простелися, пролийся мертвому мені! (Василь Стус)

КРИТЕРІЇ

Правильно підкреслені головні члени речення – 2 бали.

Правильно підкреслені другогрядні члени речення – 4 бали.

Правильна характеристика речення – 3 бали.

Правильно названі всі частини мови – 3 бали.

Правильне пояснення розділових знаків – 3 бали.

(15 балів)

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ:

О земле втрачена, явися – присудок, зболеному – означення, у сні – обставина, лазурово – обставина, простелися – присудок, пролийся – присудок, мертвому – означення, мені – додаток.

Характеристика. Речення спонукальне, окличне, просте, односкладне, дієслівне, особове, означено-особове, поширене, повне, ускладнене поширеним звертанням та однорідними присудками.

Морфологічний аналіз, 14 частин мови:

О – вигук, *земле* – іменник, *втрачена* – дієприкметник, *явися* – дієслово, *зболеному* – прикметник, *у* – прийменник, *сні* – іменник, *лазурово* – прислівник, *простелися* – дієслово, *пролийся* – дієслово, *мертвому* – прикметник, *мені* – займенник.

Розділові знаки. Відділяється комою поширене звертання, яке стоїть на початку речення, вигук **О** перед звертанням комою не відділяється. Між однорідними присудками, з'єднаними одиничним сполучником **і**, кома не ставиться. Між однорідними присудками, не з'єднаними сполучниками, ставиться кома.

III. Лінгвістична мозаїка

Виконайте завдання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Перепишіть слова, розкривши дужки: (*балакучий, балакуче*) *какаду*, (*убога, убогий*) *сирота*, (*розігріта, розігрітий*) *каніфоль*, (*смачний, смачне*) *лате*, (*свіжа, свіжі*) *івасі*, (*сонячний, сонячне*) *Баку*, (*авторитетна, авторитетне*) *СБУ*, (*потужний, потужне*) *торнадо*, (*відоме, відома*) *авеню*, (*корисний, корисна*) *харч*.

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ: балакучий какаду, убога/убогий сирота, розігріта каніфоль, смачне лате, свіжа івасі, сонячне Баку, авторитетна СБУ, потужний торнадо, відома авеню, корисний харч/корисна харч.

10 слів – по 0,2 бала = усього 2 бали

2. Знайдіть у кожному рядку слово, у якому допущено помилку. Запишіть його відповідно до правописних вимог; сформулюйте правило. 1. *Найдосконаліший, найбільш цікавий, найбільш пропорційніший, кращий*. 2. *Будуєш, колеш, мружеш, жнеш*.

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ:

1. Найдосконаліший, більш цікавий, **найбільш пропорційний**, кращий.

Складена форма найвищого ступеня порівняння прикметника утворюється за допомогою слів найбільш, найменш + прикметник. Не можна змішувати просту і складену форму прикметника.

2. Будуєш, колеш, **мружиш**, жнеш.

Дієслово **мружити** належить до другої відміни (*вони мружать*), тому в особових закінченнях пишемо **и**.

2 слова – по 1 балу = усього 2 бали.

3. Перепишіть слова, розкривши дужки: *по(латині), дельта(функція), у (сто) (крат), пін(код), стале(бетон), напів(пільма), піар(акція), військово(зобов'язаний), угро(фінський), по(батькові)*.

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ: по-латині, дельта-функція, у стократ, пін-код, сталевобетон, напівпільма, піар-акція, військовозобов'язаний, угро-фінський, по батькові.

10 слів – по 0,2 бала = усього 2 бали.

4. Перепишіть речення, розкривши дужки, і створюючи (за необхідності) нові слова з поданих у дужках слів відповідно до змісту речень.

1) Як (же) чудно стало в хаті, (не) наче у... (пустка). 2) Він вийшов на (двір) проходить, побачив ... (невістка) хату і пригадав усе вчораїне. 3) Притихлі явори стоять ... (шелест). 4) Де вони проходили, ні (що) не... (брязк), не... (тріск), не...(хрускіт). 5) Нестаток, і тяжка робота, і натуга зорали .. (морщити) чоло.

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ:

1) **Як же** чудно стало в хаті, **неначе** у **пустці**). 2) Він вийшов **надвір** проходить, побачив **невістчину** хату і пригадав усе вчораїне. 3) Притихлі явори стоять **безшелесно**. 4) Де вони проходили, **ніщо не брязнуло, не тріснуло, не хруснуло**. 5) **Нестаток, і тяжка робота, і натуга зорали зморшками** чоло.

10 слів – по 0,2 бала = усього 2 бали.

5. Запишіть українські відповідники до найпоширеніших форм дієприкметників: діюче законодавство, діюча речовина, діючий важіль, діючі особи, діюча армія, діючий механізм, діючий порядок, діючий донині принцип розподілу.

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ:

діюче законодавство – чинне законодавство,

діюча речовина – активна речовина,

діючий важіль – впливовий важіль,

діючі особи – дійові особи,

діюча армія – регулярна армія,

діючий механізм – робочий механізм,

діючий порядок – сучасний порядок,

діючий донині принцип розподілу – принцип розподілу, який діяв донині.

8 слів – по 0,25 бала = усього 2 бали.

Примітка. Можна зараховувати інші прийнятні варіанти.

Усього за завдання (10 балів)

IV. Редакторська майстерня

Відредагуйте подані конструкції відповідно до чинних норм сучасної української мови: *відмінити тренування, давайте поплаваємо, фарби осіннього парку, отримувати досвід, екскурсія продовжується одну годину, залишити в спокої, об'єм жорсткого диску, знаходиться за кордоном, не звертати увагу, з точки зору.*

ОРІЄНТОВНА ВІДПОВІДЬ: скасувати тренування, поплаваймо, барви осіннього парку, набувати досвіду, екскурсія триває одну годину, дати спокій, обсяг жорсткого диску, перебувати за кордоном, не звертати уваги, з погляду.

Примітка. Можна зараховувати інші прийнятні варіанти.

10 помилок – по 0,5 бала за одну виправлену помилку = усього 5 балів.

(5 балів)

Усього з мови – 50 балів